

MEMORANDUM VLAAMSE 2014-2019 VERKIEZINGEN

blijven inzetten op de social profit

Verso

VERENIGING VOOR SOCIAL PROFIT ONDERNEMINGEN

INHOUD

Even voorstellen	3
Inleiding	4
1. Vlaamse invulling nieuwe bevoegdheden arbeidsmarkt moet het social-profitmodel versterken	6
2. Vlaamse invulling nieuwe bevoegdheden welzijn en gezondheid moet het social-profitmodel versterken	9
3. Jobgroei in de social profit die structurele antwoorden biedt op maatschappelijke noden	13
4. Een dynamisch Vlaams arbeidsmarktbeleid	14
5. Een stimulerend talentenbeleid	16
6. Arbeidsvolume in de social profit versterken	18
7. Een stimulerend (sociaal) innovatiebeleid	20
8. Sociaal ondernemerschap stimuleren	22
9. Tijdig perspectief bieden voor een volgend Vlaams Intersectoraal Akkoord in de social-profitsectoren	25
10. Social-profitwerkgevers als evenwaardige partner in het sociaal overleg: naar een echt stakeholdersmodel	26
Tot slot	28

EVEN VOORSTELLEN

De Vereniging voor Social Profit Ondernemingen (Verso) is de representatieve werkgeversorganisatie die de social-profitondernemingen uit diverse sectoren van de social profit in Vlaanderen vertegenwoordigt. Het gaat hier zowel om private als om publieke ondernemingen. Verso is een pluralistische vereniging die achttien federaties groepeerd. In het sociaal overleg zijn onze ledenfederaties actief in de volgende paritaire comités:

- *318.02: Gezins- en bejaardenzorg*
- *319.01: Opvoedings- en huisvestingsinrichtingen*
- *327.01: Beschutte en sociale werkplaatsen*
- *329.01: Socioculturele sector*
- *330: Gezondheidsinrichtingen en -diensten*
- *331: Vlaamse welzijns- en gezondheidssector*
- *337: Non-profitsector (aanvullend comité)*

Verso is door de Vlaamse regering erkend als interprofessionele gesprekspartner binnen de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen. Samen met de andere Vlaamse werkgeversorganisaties Boerenbond, Unizo en Voka, vertegenwoordigt Verso het werkgeverslandschap. Verso is tevens de gesprekspartner van de overheid langs werkgeverskant wat betreft de intersectorale thema's in de social profit (bv. Vlaamse Intersectorale Akkoorden voor de social profit).

De Verso-delegatie vertegenwoordigt de private werkgeversorganisaties ook binnen het paritaire Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de social profit, VIVO.

Op federaal niveau worden de social-profitondernemingen vertegenwoordigd via unisoc, in Brussel door BCSPPO en in Wallonië door Unipso.

WERKEN AAN/IN EEN WARM VLAANDEREN: BLIJVEN INZETTEN OP DE SOCIAL PROFIT

Ons social-profitmodel is een sterk merk, omdat het de beste garantie biedt op een warm en zorgzaam Vlaanderen. Onze ondernemingen verzorgen de dienstverlening aan personen of aan de gemeenschap van zogenaamde publieke goederen zoals gezondheid, welzijn en cultuur. Als antwoord op de inherente imperfectie van de markt voor deze publieke goederen ontstond in België een uniek model van publieke en private – niet commerciële – social-profitondernemingen. Dit model opereert tussen markt en staat en werd zo een derde weg avant la lettre. In dit unieke social-profitmodel gebeurt de financiering via een combinatie van opbrengsten, eigen bijdragen van de cliënten (al dan niet inkomensgerelateerd), subsidies en giften. Kenmerkend voor het social-profitmodel is het groot belang van het vrijwilligerswerk via het georganiseerde middenveld. Het meest typische is dat ons social-profitmodel kansen biedt voor sociaal ondernemerschap. Deze (relatief vrije) initiatiefruimte vullen onze social-profitondernemingen in vanuit een waardengedreven kader (maatschappelijk verantwoord ondernemen), waarbij de mens/de cliënt centraal staat. Het social-profitmodel maakt dat de dienstverlening betaalbaar is voor de gebruiker en breed toegankelijk, onder andere door de ruime regionale inbedding. Dit verhoogt de keuzevrijheid van de gebruiker, wat op haar beurt een hoge kwaliteit garandeert. Kortom, ons social-profitmodel is een belangrijke bouwsteen van ons welvaartsmodel.

4

De social profit levert in de eerste plaats sociale meerwaarde, maar ze is tevens een belangrijke economische factor. In Vlaanderen realiseren 13.790 social-profitondernemingen 372.100 arbeidsplaatsen. Dit is 17% van de totale werkgelegenheid in Vlaanderen. Bijna 77% van deze arbeidsplaatsen situeren zich in de private social profit. Als geheel is de social profit goed voor een omzet van 14,5 miljard euro. Dat is 8% van de Vlaamse bruto toegevoegde waarde. Ter vergelijking: de bouwsector realiseert 6,6% van de bruto toegevoegde waarde. Ook commerciële sectoren winnen bij een sterke social profit. Voor elke tien euro omzet, spendeert een social-profitonderneming vier euro aan diensten en producten die ze inkoopt om haar activiteiten te kunnen ontplooiën. Als social-profitondernemers hebben we trouwens baat bij een sterk economisch weefsel. Een economie die jaarlijks voldoende groeit, biedt voldoende werkgelegenheid. Dat geeft zuurstof aan de fundamenten van ons welvaartsmodel.

We realiseren al deze economische en maatschappelijke meerwaarde trouwens aan een kost voor de belastingbetaler die vergelijkbaar en vaak zelfs lager uitvalt dan in onze buurlanden. België spendeert 11,5% van haar bbp aan gezondheidszorg en andere sociale diensten. Dat is ongeveer evenveel als Duitsland (11,4%), maar minder dan het Verenigd Koninkrijk (12,1%), Frankrijk (12,1%) en Zweden (14%). Per inwoner geven we jaarlijks 3422 euro uit aan gezondheidszorg. In Frankrijk is dat 3468 euro, in Nederland 4246 euro en in Duitsland 3513 euro.

Maar de wereld staat niet stil. De demografische, maatschappelijke, economische en budgettaire context waarin we ons bevinden evolueert snel. De demografische evolutie, met een vergrijzende bevolking aan de ene kant, en een toenemend geboortecijfer in de stedelijke omgeving aan de andere kant zal de zorgvraag doen toenemen in Vlaanderen. Maar ook veran-

deringen in ons sociaal weefsel zoals de diversiteit aan gezinssamenstellingen, de geografische mobiliteit, de multiculturaliteit of de groeiende sociale kloof zal ons social-profitmodel uitdagen. Tegelijkertijd bevinden we ons momenteel onder een donker economisch gesternte. De economische groei vertraagt en ook de arbeidsmarktindicatoren staan op rood. Samen met een stijgende werkloosheid blijven we geconfronteerd worden met een krapte voor sommige beroepen, waaronder heel wat beroepen in de social profit. Het hoeft verder geen betoog dat de budgettaire beweegruijnte beperkt zal zijn. Deze budgettaire context maakt dat de druk toeneemt om de deur verder open te zetten voor winstgedreven activiteiten in zorg, welzijn en cultuur. De overheid moet daarom aandachtig blijven toezien op de naleving van de kwaliteit, de brede toegankelijkheid, betaalbaarheid en efficiëntie voor de gebruiker.

Deze contextelementen en evoluties vormen een enorme uitdaging voor ons social-profitmodel. Tegelijkertijd bieden er zich nieuwe kansen aan om de goede eigenschappen van ons social-profitmodel verder te consolideren. Bovendien zal het Vlaamse sociaal-economische landschap in de komende jaren grondig hertekend worden. In het kader van de zesde staats-hervorming is er naast de overdracht van een aanzienlijk pakket arbeidsmarktbevoegdheden, tevens de belangrijke overdracht van bevoegdheden in het gezondheids-, welzijns- en gezinsbeleid. Het gaat onder andere om de budgetten en regelbevoegdheid voor de ouderenzorg, de chronische zorg, de kinderbijslag, de investeringskredieten voor de gezondheidszorg en het jeugdsanctierecht. Er zullen fundamentele beleidskeuzes moeten gemaakt worden over de manier waarop Vlaanderen deze nieuwe bevoegdheden vorm zal geven. Deze elementen bieden de klijtlijnen waarbinnen de beoogde hertekening zich zal moeten voltrekken en de beleidskeuzes

zullen worden genomen. Een cruciale oefening want de inzet en de uitdagingen zijn groot. De weg die gekozen wordt bij de invulling van de nieuwe bevoegdheden zal richtinggevend zijn voor het soort van samenleving waarin we morgen zullen leven.

Verso kiest nadrukkelijk voor een warm en zorgzaam Vlaanderen. Waar de unieke combinatie van het vrije, niet-commercieel initiatief en overheidsregulering kansen krijgt, met universeel toegankelijke en kwalitatief hoogstaande dienstverlening die efficiënt en effectief is. Dit impliceert een resolute keuze voor de social profit. Hoewel een aantal punten die Verso naar voren schoof in het memorandum 2009-2014 'Inzetten op een groeiplan voor de social profit' door de Vlaamse regering werden gerealiseerd, bleven andere cruciale aandachtspunten op de plank liggen.

Aangezien de uitdagingen de volgende vijf jaar enkel nog zullen toenemen, wensen we aan de toekomstige verkozenen in het Vlaams Parlement en de leden van de Vlaamse regering onze kernboodschap mee te geven om te blijven inzetten op de social profit.

Concreet schuift Verso tien prioritaire aandachtspunten naar voren die binnen het vernieuwde bevoegdheidsdomein van de Vlaamse overheid vallen. Dit memorandum is gericht aan de Vlaamse democratische partijen, de Vlaamse parlementsleden, de Vlaamse regering en de Vlaamse overheid. We rekenen erop dat de Vlaamse beleidsverantwoordelijken deze aandachtspunten mee zullen nemen in de uittekening van het beleid in de komende vijf jaar en verder zullen blijven inzetten op de social profit. Binnen de door de overheid aangegeven beleidscontouren, zullen ook de social-profitondernemingen en hun federaties hun verantwoordelijkheid blijven opnemen om ons social-profitmodel voor te bereiden op de toekomstige uitdagingen.

1 VLAAMSE INVULLING NIEUWE BEVOEGDHEDEN ARBEIDSMARKT MOET HET SOCIAL-PROFITMODEL VERSTERKEN

In het kader van de zesde staatshervorming wordt er een aanzienlijk pakket arbeidsmarktbevoegdheden overgeheveld naar Vlaanderen, onder meer doelgroepkortingen, dienstencheques, betaald educatief verlof en de activering van werkzoekenden. Het Vlaamse beleid zal fundamentele keuzes moeten maken over de manier waarop Vlaanderen deze nieuwe bevoegdheden vorm zal geven.

Globaal is het van belang dat de social-profitondernemingen weten waar ze aan toe zijn en dat de overdracht van bevoegdheden op een administratief eenvoudige wijze gebeurt. Plotse beleidsbreuken en onduidelijkheden moeten ten allen prijze worden vermeden. In bepaalde gevallen zal het nodig zijn om met overgangsmaatregelen te werken die de continuïteit en de rechtszekerheid waarborgen.

Specifiek vragen de social-profitwerkgevers om de invulling van de nieuwe bevoegdheden voor de arbeidsmarkt zodanig te moduleren dat het ons social-profitmodel zal versterken. Hierbij wenst Verso volgende overwegingen mee te geven:

6

1. De vermindering van de loonkosten voor werkgevers die kwetsbare doelgroepen aan de slag helpen en/of houden, moet behouden blijven. Bij de Vlaamse uitwerking van deze **doelgroepkortingen** moet eenvoud, transparantie en in het bijzonder het behoud van rechtszekerheid voor onze ondernemingen voorop staan. Om deze principes te garanderen, vraagt Verso om verder te werken via de techniek van de RSZ-korting. Hiermee blijft het voor social-profitondernemingen mogelijk om één enkele RSZ-afrekening te ontvangen die correct de verschillende verminderingen verrekent: de vermindering in het kader van de sociale Maribel, de eventuele structurele vermindering en desgevallend de doelgroepvermindering. Bij het bepalen van de doelgroep vraagt Verso dat grondig wordt onderzocht of de afbakening *Europa-proof* is.
2. Voor het aanwerven van langdurige werklozen bestaat er momenteel een specifieke vorm van loonkostvermindering voor werkgevers op basis van een patronale RSZ-vermindering én een tegemoetkoming in het loon op basis van de activering van de werkloosheidsuitkering of maatschappelijk integratie. Het gaat hier om Activa, Activa-OCMW, Sine, Doorstroomprogramma's (Wep+) en Activa-start. Verso vraagt dat:
 - a. De middelen die momenteel aangewend worden in het kader van **Sine** en **Wep+**, na de overheveling volledig en integraal aangewend worden voor de doelen waarvoor ze momenteel worden gebruikt. Dit impliceert dat de Sine-middelen zullen worden ingezet in het kader van het nieuwe maatwerkdecreet en het decreet lokale diensteneconomie, maar ook dat de middelen Wep+ (Doorstroomprogramma) verder kunnen aangewend worden om de doelgroep de nodige ervaring te laten opdoen in de leerwerkbedrijven en bij de promotoren. Verso vraagt dan ook een duurzame logistieke verankering van het stelsel Wep+.

- b. De administratieve procedure van **Activa** onder andere via de werkkaarten na de overheveling administratief vereenvoudigd wordt, waarbij de werkuitkering (het geactiveerd gedeelte) rechtstreeks door de Vlaamse overheid aan de werkgever wordt overgemaakt.
3. De **jongerenbonus social/non-profit**, ook wel sociale Maribel bis genoemd, schept nieuwe jobs voor laaggeschoolde jongeren in de social profit (de generatiepactprojecten). Verso vraagt dat het overgehevelde budget hiervoor gebruikt zal worden voor jobcreatie in de social profit. Tevens moeten de lopende engagements ten opzichte van de social-profitondernemingen die laaggeschoolde jongeren hebben aangeworven en hiervoor ondersteund worden, worden gehonoreerd. Een inkapseling in de bestaande Vlaamse lijn via het Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de social profit (VIVO) is aangewezen. Dit impliceert de aanpassing van het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juli 2009.
4. Momenteel genieten de erkende diensten voor opvanggezinnen (**onthaalouders**) een vrijstelling van de werkgeversbijdragen voor een deel van het fictief forfaitair loon. Verso vraagt dat deze loonkostvermindering na de bevoegdheidsoverheveling op zijn minst behouden blijft en technisch verwerkt blijft door de huidige operator, de RSZ. Op die wijze wordt de RSZ-bijdrage aan de bron verrekend.
5. Momenteel lopen er nog heel wat **Gesco-projecten** bij social-profitondernemingen. Hiervoor ontvangt de werkgever zowel een loonpremie als een RSZ-/RSZPPO-korting. De federale trekkingsrechten waarmee nu al de loonpremie wordt voorzien en de RSZ- en RSZPPO-budgetten ter zake worden overgeheveld. Verso vraagt dat het veralgemeende Gesco-stelsel op een geleidelijke en doordachte manier wordt geregulariseerd, zonder dat dit kostenverhogende effecten heeft voor de social-profitondernemingen of ten koste gaat van de werkgelegenheid in de sectoren.
6. Momenteel bestaat er nog een reeks federale **restbevoegdheden voor de sociale economie** (sociale inschakeling, buurt- en nabijheidsdiensten, meerwaarde-economie, maatschappelijk verantwoord ondernemen en internationale netwerken). Verso vraagt dat na de overheveling de budgetten binnen het beleidsdomein sociale economie blijven.
7. De nieuwe bevoegdheden rond **dienstencheques** betaalbaar houden zal één van de belangrijkste uitdagingen zijn voor de Vlaamse regering. Het dienstenchequesysteem kent een bijzonder groot budget. Het stelsel groeit nog steeds en het gaat hier over een aanzienlijk tewerkstellingssegment, zowel in termen van werknemers en hun specifiek profiel, als in termen van ondernemingen. Maar het systeem is ook nauw verweven met de gezinszorg, de aanvullende thuiszorg en met de lokale diensteneconomie. De staatshervorming vormt een uitgelezen kans om deze verwevenheid beleidsmatig uit te klaren. Verso vraagt:
 - a. Dat er een duidelijke grens getrokken wordt tussen dienstencheques in een arbeidsmarktcontext (combinatie werk en privé) en de ondersteuning van gezinnen vanuit een welzijns- en zorgcontext. Dienstencheques horen niet thuis in een zuivere zorgcontext. Dit impliceert dat het bestaande verbod zoals al

in de huidige wet staat gestipuleerd, decretaal wordt verduidelijkt. Wat met de grijze zone van een al dan niet zorgsituatie? Hier moet de overheid de overgang van de ene naar de andere situatie faciliteren via transparante en gebruiksvriendelijke procedures, die zowel voor de dienstenchequesondernemingen als voor de zorg- en welzijnsondernemingen en de lokale diensteneconomie duidelijk zijn.

- b. Dat het huidige systeem van open-end financiering wordt omgevormd en ingekapseld in een beheersbaar budgettair kader (gesloten enveloppe). Op die manier kan de overheid de impact van het budget dienstencheques op de Vlaamse begroting juist inschatten en onder controle houden. We vrezen immers dat het huidige systeem heel wat “nieuwe” beleidsruimte zal opsouperen.
- c. Dat een deel van het overgehevelde budget voor dienstencheques wordt aangewend om mee de wettelijk voorziene groei in de aanvullende thuiszorg te financieren.
- d. Dat het arbeidsmarktinstrument op een zodanige wijze wordt aangepast dat de aanvankelijke doelstellingen (gezinsondersteunende dienst in het kader van de combinatie werk-privé, het “witten” van zwartwerk en het aan de slag krijgen van laaggeschoolde vrouwen) gevrijwaard blijven.
- e. Dat de bestaande 60%-regel in verband met nieuwe tewerkstelling bij dienstenchequesondernemingen voor de social profit wordt afgeschaft. Toch blijft het van belang om de tewerkstelling van kansengroepen in het stelsel te blijven stimuleren.

8

- 8. Het stelsel van **betaald educatief verlof** wordt na de overheveling best op een coherente wijze geïntegreerd in de bestaande Vlaamse opleidings- en vormingsinstrumenten. Hierbij vraagt Verso dat volgende basisprincipes worden meegenomen:
 - a. De opleidingen moeten zo veel mogelijk gericht zijn op het werken aan de (maatschappelijke) inzetbaarheid van medewerkers en het versterken van de positie van medewerkers op de arbeidsmarkt.
 - b. Administratieve (onder andere de voorfinanciering) en arbeidsorganisatorische knelpunten voor social-profitondernemingen dienen aangepakt te worden.
 - c. De (paritaire) sectorale aansturing moet behouden blijven.
 - d. Er moet een goede monitoring en afstemming van de opleidingen gebeuren.

2

VLAAMSE INVULLING NIEUWE BEVOEGDHEDEN WELZIJN EN GEZONDHEID MOET HET SOCIAL-PROFITMODEL VERSTERKEN

Naast de arbeidsmarktbevoegdheden omhelst de staats hervorming de belangrijke overdracht van bevoegdheden in het gezondheids-, welzijns- en gezinsbeleid. Het gaat om intramurale ouderenzorg (ROB's, RVT's, ...), de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB) en de mobiliteitshulpmiddelen, ziekenhuisbeleid (erkenningsnormen en bouw/infrastructuur), diverse revalidatie-instellingen, geestelijke gezondheidszorg (PVT's, Beschut Wonen, ...), preventiebeleid en eerstelijnsgezondheidszorg (diverse ondersteuningsstructuren en netwerken). Ook het stelsel van de gezinsbijslagen (kinderbijslag, geboorte- en adoptiepremie) wordt overgeheveld, evenals het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD), waarmee bepaalde vormen van kinderopvang worden gefinancierd. Ten slotte wordt het jeugdsanctierecht overgeheveld (strafmaatregelen ten aanzien van minderjarigen, regels inzake uithandengeving, (plaatsing in) gesloten instellingen,...). Hoewel het hier over een aanzienlijke bevoegdheidsoverdracht gaat, blijven een reeks bevoegdheden zoals in de thuiszorg versnipperd (de thuisverpleging blijft federaal) en wordt hierdoor een coherent en integraal beleid bemoeilijkt.

De omvang van dit pakket aan over te hevelen bevoegdheden betekent dat het relatieve aandeel van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) in de Vlaamse begroting sterk zal toenemen en wellicht van een zelfde grootteorde zal zijn als het beleidsdomein Onderwijs. Beide beleidsdomeinen samen zullen ongeveer de helft van de toekomstige Vlaamse begrotingskredieten vertegenwoordigen.

Ook hier zal het Vlaamse beleid fundamentele keuzes moeten maken over de manier waarop Vlaanderen deze nieuwe bevoegdheden vorm zal geven. De social-profitwerkgevers vragen dat men keuzes maakt die het sociaal ondernemerschap volgens een social-profitmodel ondersteunen en versterken. Hierbij wenst Verso de volgende overwegingen mee te geven:

1. Bij de overdracht van de bevoegdheden is het van belang dat de Vlaamse overheid – samen met het brede middenveld – vertrekt van een duidelijke visie over de basisprincipes om een verantwoord en volwaardig welzijns-, gezondheids- en gezinsbeleid te (blijven) garanderen. Solidariteit en sociale verzekering zijn essentiële fundamenten van ons model van 'sociale bescherming', waarbij gestreefd wordt naar een billijke (her)verdeling van inspanningen, zowel aan inkomsten- als uitgavenzijde. Verso verwijst in dit kader naar de volgende richtinggevende criteria om de **maatschappelijke dienstverlening** ten aanzien van de bevolking uit te bouwen: coherentie en transparantie, relevantie en rechtvaardigheid (universaliteit-selectiviteit), toegankelijkheid, kwaliteit, performantie (effectiviteit, efficiëntie, duurzaamheid, ...) en responsabilisering (participatie, subsidiariteit, ruimte voor sociaal ondernemerschap), ...
2. Inzake het **ouderenbeleid**, krijgt Vlaanderen de mogelijkheid om – vanuit het perspectief van zorg op vraag en maat van de gebruiker – voort te werken aan de uitbouw van een zorgcontinuüm van zelfzorg, mantelzorg en professionele zorg (thuiszorg, ambulante dagverzorging of residentiële zorg, categoriale/revalidatie-

ziekenhuizen). Met het woonzorgdecreet is overigens al gekozen om het pad van een meer coherent beleid in te slaan via betere afstemming en samenwerking tussen zorgvormen. Met de takken van de gezondheidszorg die onder federale bevoegdheid blijven (ziekenhuizen, thuisverpleging, ...), is evenzeer afstemming en samenwerking vereist, zodat de continuïteit van zorg gewaarborgd blijft.

a. Verso vraagt dan ook dat er werk gemaakt wordt van een echt geïntegreerd zorgmodel, waarbij op adequate wijze rekening gehouden wordt met relevante criteria en instrumenten om zorg op maat te bieden (meer focus op zorgzwaarte (zie uniformisering van indicatiestelling) in plaats van louter op leeftijd, ondersteuning/begeleiding van doelgroep(en) bij het maken van keuzes voor passende zorgvorm(en), koppeling met eerstelijnsgezondheidszorg, ...).

b. Wat de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB) betreft, vraagt Verso dat dit als een 'tweede trap' in de Vlaamse zorgverzekering wordt overgenomen in de vorm van een bijkomende vergoeding voor zwaar zorgbehoevende 65-plussers die aan bepaalde inkomensvoorwaarden voldoen. Verso pleit daarbij voor een eenvoudig administratief systeem (indicatiestelling, aanvraag, uitbetaling, ...) met een centrale rol voor de zorgkassen. Op termijn kunnen deze tegemoetkomingen worden geïntegreerd in een systeem van persoonsvolgend budget met bijzondere aandacht vanwege de overheid voor een objectieve indicatiestelling en een adequate allocatie van de dienstverlening.

3. De bevoegdheidsoverdracht inzake **mobiliteitshulpmiddelen** laat toe om te komen tot een uniforme en transparante procedure voor alle doelgroepen (personen met een handicap, ouderen, ...). Verso vraagt dat hier gestreefd wordt naar de uitbouw van een uniek loket, waarbij de rol van diverse actoren (ziekenfondsen, VAPH, ...) ge(her)definieerd kan worden.

4. Op het vlak van het **ziekenhuisbeleid** is het volgens Verso logisch om de middelen voor bouw en infrastructuur in de VIPA-werking op te nemen. Dit is bovendien een opportuniteit om de betoelaging voor ziekenhuisinfrastructuur ten gronde te herzien om tot een nieuw systeem te komen.

Wat de erkennings- en normeringsbevoegdheid voor de ziekenhuizen betreft, komt het erop aan om een specifiek orgaan te voorzien in de te vernieuwen administratie- en beheersstructuren. Er moet ook gewerkt worden aan de ontwikkeling van een breed samenwerkingsmodel met alle actoren. De accreditatiegolf in de ziekenhuizen, het nieuwe toezichtsmodel en het Vlaams Indicatoren Project illustreren het belang van een goede samenwerking.

5. De bevoegdheidsoverdracht op het vlak van **geestelijke gezondheidszorg** (beschut wonen, psychiatrische verzorgingstehuizen, overlegplatforms) – bovenop de al bestaande Vlaamse bevoegdheden – biedt volgens Verso perspectieven om te komen tot een coherent Vlaams beleid met een gediversifieerd aanbod van zorgdiensten in een breed spectrum van preventie tot specifieke woonvormen. Ook de diverse revalidatieovereenkomsten die worden overgedragen, zijn voor Verso een opportuniteit om een volwaardig Vlaams revalidatiebeleid uit te tekenen

dat diverse vormen van zorgaanbod samenbrengt. In beide domeinen is er sprake van een grote diversiteit van doelgroepen en een grote complexiteit aan problematieken, waarbij het bredere zorgcontinuüm niet uit het oog verloren mag worden. Inzetten op verdere afstemming en samenwerking tussen sectoren en zorgvormen (zowel op Vlaams als op federaal niveau) is cruciaal om deze hervormingsprocessen tot een goed einde te brengen, met bijzondere aandacht voor de uitwerking van een passend werkingskader voor de voorzieningen op het terrein met het oog op concrete garanties voor een kwalitatieve dienstverlening ten aanzien van de gebruikers.

6. **Preventie en eerstelijnszorg** zijn een essentiële schakel in de zorgketen, die integraal deel moet uitmaken van de Vlaamse gezondheids- en welzijnsdoelstellingen. Aangezien preventie (overdracht van vaccinaties, aanpak verslavingsproblematiek, ...) een exclusieve gemeenschapsbevoegdheid wordt, dient deze evolutie volgens Verso aangegrepen te worden om een nieuwe preventieve benadering uit te werken waarin nog sterker wordt ingezet op samenwerking tussen de diverse actoren.

In de eerstelijnsgezondheidszorg worden diverse netwerken en samenwerkingsverbanden overgeheveld, die in de praktijk actief worden getrokken door zorgactoren en middenveldorganisaties. Ook op Vlaams niveau bestaan al tal van dergelijke netwerken en samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld Samenwerkingsinitiatieven Eerstelijnsgezondheidszorg (SEL), Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO), ...). Het is van belang dat een globaal kader wordt opgesteld voor al deze initiatieven op het vlak van preventie en eerstelijnszorg, zodat in beide segmenten van het zorgcontinuüm een adequate dienstverlening ten aanzien van de bevolking kan verstrekt worden.

7. Er worden tevens een aantal belangrijke instrumenten voor het gezinsbeleid overgeheveld.
 - a. Met de overheveling van de **gezinsbijslagen** krijgt Vlaanderen een belangrijke hefboom in handen voor inkomenssteun aan huishoudens met kinderen en kan een Vlaams stelsel van gezinsbijslagen uitgebouwd worden. Verso pleit voor een systeem bestaande uit een basisbijslag voor elk kind met selectieve, aanvullende modulering die rekening houdt met specifieke kenmerken van het kind (leeftijd, handicap, wezen, ...) en de sociaal-economische situatie van het gezin (cf. inkomen).
 - b. Met het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten (FCUD) wordt ook een belangrijk instrument op het vlak van **kinderopvang** overgeheveld. Hier vraagt Verso dat deze middelen blijvend worden ingezet voor kinderopvanginitiatieven: opvang voor zieke kinderen, flexibele en occasionele opvang en buitenschoolse opvang. Deze initiatieven dienen maximaal te worden ingeschoven in de Vlaamse regelgeving en subsidiëring rond voorschoolse en buitenschoolse opvang, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van gepaste regelgeving voor (thuis)opvang van zieke kinderen. Dit moet leiden tot een coherent en transparant opvangaanbod voor huishoudens met kinderen.

- c. Bovendien wijst Verso op de noodzaak om werk te maken van een geïntegreerd Vlaams gezinsbeleid, waarin uitkeringen, voorzieningen en andere gezinsondersteunende initiatieven een complementair geheel vormen.
8. Met betrekking tot het **jeugdsanctierecht**, krijgt Vlaanderen de bevoegdheid voor strafmaatregelen, plaatsingsbeleid en gesloten instellingen ten aanzien van jongeren die een misdrijf hebben gepleegd. Verso wijst hier op de noodzaak van complementariteit tussen een welzijnsgerichte en een justitiële benadering. Bovendien zijn verschillende social-profitsectoren zoals (kinder)armoedebestrijding, kinderarmoedebestrijding, integrale jeugdhulpverlening, integratiebeleid en sociocultureel jeugdwerk essentieel bij het ondersteunen en versterken van kinderen, jongeren en gezinnen bij het voorkomen van jeugdcriminaliteit. Een bredere benadering van criminaliteit en jeugdcriminaliteit is dus noodzakelijk.
9. De overdracht van dit pakket aan bevoegdheden versterkt de noodzaak van een meer **gepaste administratieve structuur voor het beheer en de uitvoering** van het beleid op het vlak van welzijn, volksgezondheid en gezin. Voor Verso is het essentieel dat dit gebeurt via een verzelfstandiging van de beheersstructuren én met een actieve en structurele betrokkenheid van de relevante stakeholders uit het brede middenveld. Dit biedt immers een belangrijke meerwaarde in het realiseren van gedeelde maatschappelijke doelstellingen (terreinkennis, representativiteit en draagvlak, continuïteit, effectiviteit en efficiëntie, ...).

3

JOBGROEI IN DE SOCIAL PROFIT DIE STRUCTURELE ANTWOORDEN BIEDT OP MAATSCHAPPELIJKE NODEN

Vlaanderen wordt geconfronteerd met diverse maatschappelijke uitdagingen die duidelijke beleidskeuzes veronderstellen om een solidaire, zorgzame samenleving met een hoge levenskwaliteit te realiseren. Door de zesde staatshervorming wordt de druk om hiervoor ten volle de verantwoordelijkheid op te nemen des te groter. Bovendien dient dit te gebeuren binnen een moeilijke economische context en binnen altijd aanwezige budgettaire beperkingen.

Vanuit onderzoek en monitoring van deze ontwikkelingen moeten onderbouwde beleidskeuzes worden gemaakt en duidelijke beleidsdoelstellingen worden geformuleerd. De social-profitondernemingen willen een actieve en intensieve bijdrage leveren om op een structurele wijze antwoorden op deze uitdagingen te bieden. Verso vraagt dat de Vlaamse overheid – vanuit een meerjarenperspectief – inzet op volgende aandachtspunten:

1. Met betrekking tot zorg en welzijn moeten wachtlijsten weggewerkt worden en moeten we samen zoeken naar een nieuw systeem om vraag en aanbod beter op elkaar te laten aansluiten. Er dient een adequate en dynamische allocatie van de dienstverlening te gebeuren, met bijzondere aandacht voor bevordering van de zelfredzaamheid van gebruikers en een optimale afstemming tussen diverse vormen van dienstverlening.
2. Op het vlak van de sociale economie betekent de decretale verankering van de diverse werkvormen dat ze als een volwaardig onderdeel van de economie en de arbeidsmarkt worden erkend. Het komt er evenwel op aan dat dit ook in de uitvoeringsbesluiten gehonoreerd wordt zodat de tewerkstelling van de doelgroepen daadwerkelijk gegarandeerd kan worden.
3. De veerkracht van de samenleving moet, mee omwille van de actuele en nakende crisissen, versterkt worden. Investeren in meer sociaal-cultureel werk is daarom meer dan ooit een noodzaak, geen luxe. Het draagt immers bij tot een versterking van de individuele en de sociale waarden, tot blijvende aandacht voor fundamentele rechten en vrijheden, tot gemeenschapsvorming waarbij niemand op basis van overtuiging of eigenschap uitgesloten wordt. Meer sociaal-cultureel werk is alleen al nodig om te voorkomen dat mensen uit de boot vallen en later opgevist moeten worden in de hulpverlening of zelfs buiten het bereik daarvan raken. Daarop besparen leidt tot een veelvoud aan maatschappelijke kosten later. Ons sociaal kapitaal, in al zijn aspecten, kan alleen maar standhouden door een hernieuwde investering in de professionele ondersteuning ervan.

Verso roept de nieuwe Vlaamse regering dan ook op om een verantwoord en gedragen groeiplan voor de diverse segmenten van de social profit op te stellen. We beklemtonen daarbij dat de inzet van extra middelen in de social profit eerst en vooral wordt vertaald in bijkomende jobcreatie. Werken voor én door mensen is een basiskenmerk van de social profit. Dit betekent overigens dat de social profit niet alleen een inhoudelijke en maatschappelijke meerwaarde heeft (zowel vanuit individueel als vanuit collectief oogpunt), maar ook een economische meerwaarde biedt (zowel direct als indirect).

4 EEN DYNAMISCH VLAAMS ARBEIDSMARKTBELEID

De bevoegdheden die met de zesde staats hervorming worden overgeheveld zullen het Vlaamse arbeidsmarktbeleid versterken. Dit moet toelaten om verder in te zetten op een arbeidsmarktbeleid dat de voorwaarden schept om de werkgelegenheid te verhogen, dat er voor zorgt dat onze ondernemingen voldoende en de juiste medewerkers vinden en hen de mogelijkheid geeft om de ervaren medewerkers aan de slag te houden. Het essentiële uitgangspunt van zo'n arbeidsmarktbeleid is dat we eenieder die kan werken, aan het werk zouden moeten krijgen. Verso geeft daarom de volgende aandachtspunten mee:

1. Personen die **werkloos** worden, moeten zo snel mogelijk door VDAB **bemiddeld en/of begeleid** worden naar een job of in tweede orde naar een doelmatig traject dat toeleidt naar een job. Dit veronderstelt dat het concept 'sluitend maatpak', waarbij werkloze instromers snel voortgeholpen worden op maat en na negen maanden in een traject zitten, ook effectief wordt toegepast op het terrein en waar mogelijk geïntensifieerd wordt, in het bijzonder voor de 50-plussers. Ook de curatieve groep moet hierin meegenomen worden. Dit impliceert voldoende middelen en de doelmatige inzet van menskracht. De inzet van nieuwe media en automatische tools zijn hierbij nuttige middelen, maar bemiddelen en begeleiden is in de eerste plaats mensenwerk.
2. Hulp (bemiddeling en begeleiding), opvolging, controle en sanctie moeten op een slimme en coherente manier georganiseerd worden binnen VDAB. Voor werkzoekenden die niet wensen geholpen te worden in hun zoektocht naar werk of die niet actief op zoek gaan naar werk of beschikbaar zijn, volgt er – na controle op basis van het federaal normatief kader – een sanctie. De **controle** moet grondig en objectief gebeuren.
3. Het verwijzen en/of heroriënteren van werkzoekenden moet zo veel mogelijk gebeuren in functie van en met de focus op de **knelpuntberoepen**. Dit veronderstelt een grondige screening van de werkzoekenden, het gericht (her)oriënteren van hun beroepsaspiraties, maar ook een actieve en doelmatige bemiddeling naar de ondernemingen. De VDAB-actie 'iedereen bemiddelaar' is een stap in de goede richting. Een sluitende aanpak voor werkgevers, als dienstverlening, vergt diepgaande contacten met de ondernemingen zodat de match tussen de knelpuntvacature en de werkzoekende sneller kan gebeuren. Het vergt tevens een geïntegreerde werkgeversbenadering met een goede afstemming tussen de diverse partners op het terrein. Verso vraagt dat VDAB-consulenten ook in de social profit praktijkstages volbrengen, om onze sectoren beter te leren kennen. Hiertoe zou een convenant kunnen afgesloten worden. Vooral het faciliteren van de overgang van een opleiding knelpuntberoep naar een knelpuntvacature is essentieel. We vragen dat jobbeurzen specifiek voor de social profit, zoals deze in het verleden werden georganiseerd, ook de volgende jaren zullen plaatsvinden. Voorts blijft het van belang dat er wordt geïnvesteerd in opleidingen die toeleiden tot knelpuntberoepen in de social profit, in gemengde

opleidingstrajecten en in kwalificerende opleidingstrajecten (OKOT). Ook willen we blijven benadrukken dat taalondersteuning voor anderstaligen bijzonder belangrijk blijft. De servicepunten zorg worden tot slot verder uitgerold over alle werkwinkels in Vlaanderen.

4. Er moet wel degelijk een **kansengroepen- en diversiteitsbeleid** worden gevoerd dat bijdraagt tot een evenredige arbeidsdeelname op onze arbeidsmarkt. Het is evident dat eenieder die zich aanbiedt op de arbeidsmarkt als een persoon met eigen talenten en competenties op maat wordt benaderd. Dit neemt niet weg dat er groepen personen zijn die een objectief gemeenschappelijk kenmerk hebben, waardoor hun positie op de arbeidsmarkt wordt verzwakt. Het gaat over de klassieke kansengroepen (55-plussers, personen met een arbeidshandicap, allochtonen), maar ook laaggeschoolden, armen, zeer langdurig werklozen, personen met een MMPP-problematiek, ... Een doelmatig arbeidsmarktbeleid hoort instrumenten in te zetten die de drempels van deze achterstandskenmerken verlagen. Daarom vraagt Verso:
 - a. Dat het **Jobkanaal**-project voldoende de focus op de kansengroepen behoudt. Aangezien er in de social profit nog steeds heel wat potentieel bestaat om kansengroepen aan de slag te helpen, vraagt Verso een versterking voor haar luik in het Jobkanaal-project.
 - b. Dat er in de **sectorconvenants** een blijvende aandacht wordt geschonken aan diversiteit, zoals decretaal voorzien en dat sectoren in dit kader kunnen intekenen op addenda en de bijhorende projectmiddelen. We herhalen de vraag om de subsidies van de sectorconsulenten te indexeren.
 - c. Dat de **maatwerkbedrijven en de lokale diensteneconomie** voldoende worden ondersteund om effectief kansen te geven aan mensen die het (tijdelijk) te moeilijk hebben in de reguliere economie. Voor die doelgroepwerknemers waarvoor er een realistisch perspectief is op een duurzame tewerkstelling in de reguliere economie, gebeurt dit met het oog op doorstroom. De coherente uitvoering van de geldende decreten, met inbegrip van het voorzien van de noodzakelijke financiële middelen zal hierbij essentieel zijn. Dit gebeurt best in nauw overleg met de sector. Ook een grondige afstemming – of nog beter een integratie – van de domeinen werk en sociale economie zal hiertoe bijdragen.
 - d. Dat de bestaande initiatieven op het **snijvlak van werk en welzijn** (o.a. arbeidszorg, MMPP-trajecten en armoedetrajecten) zodanig worden verankerd dat de initiatiefnemers en de doelgroep een langetermijnperspectief hebben. Het W²-aanbouwdecreet mag niet leiden tot wildbouw met “koterijen”.
5. Werk maken van **werkbare jobs** moet blijvend gestimuleerd worden. Projecten zoals ‘werkbaar werk’ van de Stichting Innovatie en Arbeid (Serv) die vertrekken vanuit een breed partnerschap en gestoeld zijn op wetenschappelijk relevante data zoals de werkbaarheidsmonitor, dienen verder ondersteund te worden. Ook de competentiepool Flanders Synergy moet haar rol als pleitbezorger voor en wegbereider naar innovatieve arbeidsorganisaties verder blijven opnemen.

5 EEN STIMULEREND TALENTENBELEID

Een dynamisch Vlaams arbeidsmarktbeleid hangt nauw samen met een stimulerend talenten- en competentiebeleid. Het Vlaams beleid moet een richtinggevende rol spelen opdat uit de competenties en talenten van mensen een maximaal maatschappelijk effect volgt. Om deze stimulerende rol gestalte te geven, geeft Verso volgende aandachtspunten mee:

1. Zorg en cultureel bewustzijn zijn sleutelcompetenties in het onderwijs. Verso vraagt dat in elke schoolloopbaan een kennismaking met zorg en welzijn en met sociaal- cultureel bewustzijn op maat wordt beleefd, via een basispakket. Ook sociale en burgerschapscompetenties moeten aan bod komen.
2. Verso vraagt dat bij de hervorming van het secundair onderwijs het werkplekleren in de arbeidsmarktgerichte studierichtingen in de derde graad vertrekt van een interdisciplinaire aanpak, belevingsgericht is en dat de druk op stagebegeleiders beperkt blijft. Essentieel is dat de kwaliteit van de dienstverlening gehandhaafd blijft.
3. Verso is van mening dat de huidige acties van de Vlaamse overheid om de instroom in de sector te verhogen, onder andere door de instroom in de zorg- en welzijnsopleidingen te verhogen, verdergezet moeten worden. De mediacampagnes gericht op jongeren, de website 'ikgaervoor.be', de inleefstages en de laagdrempelige oriëntatietests hebben de keuze voor zorg- en zorgverwante opleidingen doen stijgen. Hier moeten we verder op inzetten en waar mogelijk versterken. Bijzondere aandacht moet daarbij worden geschonken aan een vlotte doorstroom tussen deze opleidingen en de effectieve instroom in de social profit.
4. Naast het reguliere secundaire en hoger onderwijs bestaan er heel wat social-profitopleidingen die voorzien worden door VDAB en derdenopleiders. Ze worden gegeven in het kader van het **volwassenonderwijs**. Het gaat hier om modulaire en/of kwalificerende opleidingen die mensen herscholen of heroriënteren naar de social profit, om opleidingen die mensen voorbereiden om door te stromen binnen de social profit of om opleidingen die mensen specialiseren. Verso vraagt dat:
 - a. Er verder wordt geïnvesteerd in dit diverse en voor de social profit noodzakelijk opleidingslandschap. Het brengt levenslang leren in de praktijk.
 - b. Er in overleg met de sector een duidelijk en overzichtelijk kader wordt geschapen over de voorwaarden van vrijstellingen en verkorte trajecten.
 - c. Er in het kader van de sectorconvenant voldoende stimulerende voorzetten worden gegeven om het opleidingsluis te kunnen concretiseren door middel van acties in de sector.

5. De social-profitondernemingen zullen verder blijven inzetten op een **competentiebeleid** dat maximaal de talenten benut van haar medewerkers, in combinatie met diploma's. Om in dit kader een goede afstemming met onderwijs en de opleidingswereld te garanderen zal de de social profit zich verder blijven inschrijven in het inschalingstraject van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Om de gedragenheid van de sectoren te garanderen, vraagt Verso dat bij de opmaak van de beroepscompetentieprofielen door de Serv maximaal rekening wordt gehouden met de expertise van de sectoren en dat een beroepscompetentieprofiel slechts af is na validatie door de sectoren. Tevens vraagt Verso dat het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) erop toeziet dat het inschalingsproces van de beroepskwalificatiedossiers op een objectieve en eenduidige manier verloopt, conform het Besluit van de Vlaamse Regering.
6. **Het matchen van openstaande vacatures met werkzoekenden** op basis van competenties, al dan niet via een automatische tool, is een grote stap voorwaarts op het vlak van knelpuntberoepen en competentiebeleid. Verso vraagt evenwel dat naast de automatische inkanteling van de beroepscompetentieprofielen in het VDAB-instrument KOMEET, er eveneens een "reality check" plaatsvindt door de sectoren. In het bijzonder wanneer beroepscompetentieprofielen nog niet werden gevalideerd door de sectoren zelf.
7. Door een soms te strak keurslijf van regelgeving is de toegankelijkheid van beroepen in de social profit minder groot dan ze zou kunnen zijn. Gezien de aard van deze beroepen is er namelijk heel wat ruimte voor potentiële zij-instromers (huismannen en -vrouwen, herintreders, ...). Mensen met elders opgebouwde ervaring of competenties zouden deze makkelijker moeten kunnen valoriseren. Verso vraagt dat het **EVC-beleid** wordt gerevitaliseerd en er opnieuw middelen en een kader worden voorzien voor nieuwe ervaringsbewijzen die toeliden tot knelpuntberoepen.
8. Sinds 1 juli 2013 kunnen werkenden cheques aankopen die gebruikt worden voor **loopbaanbegeleiding**. Competentiegerichte loopbaanbegeleiding kan mensen versterken in hun loopbaan, in het bijzonder voor kansengroepen. Verso vraagt dat het nieuwe kader tijdig en grondig wordt geëvalueerd in functie van een voldoende laagdrempelig aanbod voor deze kansengroepen. Heel wat van de huidige aanbieders van loopbaanbegeleiding hebben al een ruime expertise opgebouwd.

6

ARBEIDSVOLUME IN DE SOCIAL PROFIT VERSTERKEN

Maatschappelijke behoeften zullen ook de komende jaren moeten worden vertaald in een uitbreiding van de social-profitdienstverlening (zie hoofdstuk 3). Hier een budget voor voorzien is belangrijk, maar dat is nog maar een deel van het verhaal. We moeten ook voldoende geschikt personeel vinden om al die jobs in te vullen! Naast de uitbreidingsvraag, is er namelijk nog een aanzienlijke vervangingsvraag in de social profit. Door de vergrijzing van het medewerkersbestand zullen er niet alleen heel wat medewerkers moeten vervangen worden, er zullen ook heel wat meer medewerkers leeftijdsgebonden arbeidsduurverminderingrechten opnemen. Verso schat dat we de komende vijf jaar jaarlijks ongeveer 16.000 bijkomende medewerkers zullen nodig hebben om aan de uitbreidings- en de vervangingsvraag te kunnen voldoen. Bovendien speelt de vraag naar personeel zich af in een knelpunteconomie, waar er nu al heel wat vacatures voor lange tijd blijven openstaan, ook in de social profit. Daarbovenop kenmerkt de social profit zich door een grote absorptiekracht: voor 100 VTE-jobs hebben we 139 medewerkers nodig, tegenover 119 medewerkers gemiddeld in Vlaanderen.

Om voldoende geschikt personeel te vinden om de jobs in te vullen die noodzakelijk zijn om een kwalitatieve dienstverlening te blijven garanderen, vraagt Verso dat:

18

1. De bestaande **overheids campagnes** (website, nieuwe media, reclamespotjes, laagdrempelige oriëntatietests, inleefmomenten, dag van de zorg, ...) om jongeren warm te maken voor een job in de social profit moeten worden verdergezet.
2. De **servicepunten zorg** binnen de VDAB-werkwinkels moeten op een volwaardige en aantrekkelijke manier worden uitgebouwd. Zij-instromers, dit zijn werkzoekenden uit andere sectoren en huisvrouwen of -mannen, moeten op een aantrekkelijke wijze aangemoedigd worden om voor een job in de social profit te kiezen.
3. Het **actieplan social profit van VDAB** moet worden geactualiseerd en versterkt. Dit impliceert dat verder wordt geïnvesteerd in opleidingen die leiden tot een job in een knelpuntberoep, dat de onderwijskwalificerende onderwijstrajecten (OKOT) voor de social profit worden uitgebreid en dat via een fijnmazige screening van werkzoekenden en vacatures de matching wordt verhoogd.
4. In de **werkgroep arbeidsvolume**, die werd opgestart in het kader van het vierde Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de social profit, zal onder impuls van de overheid en de sociale partners de conclusie van het VIONA-onderzoek rond arbeidsvolume worden besproken in functie van mogelijke overlegde aanpassingen om het arbeidsvolume in de social profit te verhogen. Eén van de pistes die Verso hierbij zou willen bespreken is een aanpassing van het stelsel van vrijstelling van arbeidsprestaties (VAP). De anciënniteit in de social profit moet worden meegeteld bij het bepalen van het aantal VAP-dagen.

5. De overheid moet in samenspraak met de sociale partners onderzoeken op welke wijze **deeltijdarbeid** in de social profit kan worden **opgeplust**. Uit een onderzoek van SD Worx uit 2012 waarbij meer dan 4400 werknemers uit de social profit werden bevraagd, blijkt dat 12,4% van de ondervraagden ongewild deeltijds werkt.
 - a. Als voorbeeld kan hier gekeken worden naar de door de Nederlandse overheid ingestelde 'taskforce deeltijdplus'. Het Nederlandse researchcentrum voor onderwijs en arbeidsmarkt stelt bijvoorbeeld dat wanneer alle werkenden in kleine banen met een zorgopleiding op middelbaar niveau minimaal 24 uur zouden gaan werken, de personeelstekorten in de zorgsector voor 85% zouden verdwijnen. Is dit een pleidooi om van voltijds werk de norm te maken? Geenszins. Deeltijdarbeid is en blijft een bijzonder zinvol flexibiliteitsinstrument voor werkgever én medewerker. Het is wel een pleidooi om deeltijdarbeid binnen de social-profitondernemingen niet als een vanzelfsprekendheid te beschouwen en om de mogelijkheden te onderzoeken om op loopbaanbasis het arbeidsvolume te verhogen.
 - b. Een ander voorbeeld is om na te gaan op welke wijze het lopende experiment 'duobanen' van de POM Limburg verder kan uitgebouwd worden op Vlaams niveau. Dit pooling-project is gestoeld op een breed partnerschap.

7 EEN STIMULEREND (SOCIAAL) INNOVATIEBELEID

De snelle evoluties binnen onze maatschappij vereisen wendbare en creatieve social-profitondernemers. Innovatiekracht zal bepalen welke organisaties het in de toekomst goed doen en welke niet. Investeren in innovatie blijft dan ook één van de belangrijkste beleidssleutels om ondernemingen, ook social-profitondernemingen, klaar te stomen voor een veranderende samenleving. Om het sociaal innovatiebeleid in Vlaanderen verder te stimuleren, wenst Verso volgende beschouwingen mee te geven:

1. Innovatiesteun voor (technologische) innovaties in de social profit

Een slim gebruik van technologie zal de performantie van de social-profitsectoren gevoelig versterken. In de gezondheids- en welzijnssectoren zal technologie bijdragen tot het antwoord op een steeds grotere vraag, enerzijds door zorgvragers zelfredzamer te maken en anderzijds door de dienstverlening efficiënter te organiseren. Flanders' Care zet volop in op deze technologische innovaties in de gezondheidssectoren door het bundelen van steunmaatregelen van verschillende Vlaamse innovatieactoren die bijdragen tot de verbetering van kwaliteitsvolle zorg.

Verso vraagt dat **Flanders' Care haar focus verruimt** naar de welzijnssectoren, waar technologische innovaties zeker ook kunnen bijdragen tot kwaliteits- en efficiëntiewinsten. De Vlaamse innovatieondersteuners mogen daarnaast niet uit het oog verliezen dat ook in de andere sectoren van de social profit (socioculturele sector, aangepaste tewerkstelling, ...) er nog veel opportuniteiten liggen voor technologische innovaties.

2. Gegevensdeling: cruciaal maar nog lange weg te gaan

Voor de meeste social-profitondernemingen blijven de ondersteuningsmogelijkheden van het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) nog moeilijk toegankelijk, vooral voor bedrijfssteun. Begin 2013 heeft het IWT zowel naar haar interne werking als naar externen haar definitie van begunstigden van bedrijfssteun verduidelijkt. In de FAQ op haar website vinden we nu de explicietere vermelding dat ook bedrijven uit de social profit kunnen optreden als aanvrager van IWT-bedrijfssteun. Dit geldt evenwel onder de gebruikelijke voorwaarden. Zo moet het eigen aandeel betaald worden met private middelen en moet er voldoende economische toegevoegde waarde kunnen worden aangetoond. Het IWT bekijkt deze economische toegevoegde waarde traditioneel op basis van de impact op de tewerkstelling en de investeringen.

Verso vraagt dat het **IWT** deze economische toegevoegde waarde voldoende **ruim interpreteert**. Technologische innovaties die leiden tot werkbaarder werk, retentie van personeel of het efficiënter inzetten van personeel waardoor met dezelfde middelen meer of kwalitatievere diensten kunnen geleverd worden, zouden evengoed als economische meerwaarde moeten geïnterpreteerd kunnen worden. Verso vraagt tevens dat het IWT de evolutie van social-profitaanvragen nauw opvolgt om na te gaan of deze verduidelijking ook effectief leidt tot meer goedgekeurde projecten.

Een betere **gegevensdeling** is cruciaal voor het gezondheids- en welzijnsaanbod van de toekomst. Een goede wisselwerking tussen professionele hulpverleners, mantelzorgers en de hulpvragers staat hierbij centraal. Met het digitaal platform Vitalink is de Vlaamse overheid de weg van elektronische gegevensdeling resoluut ingeslagen. Vitalink zorgt voor meer afstemming tussen een veelheid aan informatiesystemen. Op termijn zou naast de artsen, apothekers en thuisverpleegkundigen ook het hele spectrum aan zorg- en welzijnsactoren moeten kunnen aansluiten op Vitalink, zowel voor operationele gegevensdeling als voor beleidsrapportering.

Verso vraagt dat de sectoren nauw betrokken worden in dit proces om op die manier een draagvlak te creëren voor informatiedeling. Daarnaast moet de Vlaamse overheid erover waken dat de organisaties over de nodige investeringsmiddelen beschikken om hun informatiesystemen te laten aansluiten op het platform van Vitalink.

Verso vraagt ook dat de rechten van de **zorgvrager** (recht op privacy, recht op informatie, recht op kwalitatieve dienstverlening) gevrijwaard blijven en dat de actieve betrokkenheid van de zorgvrager centraal staat. Dit betekent dat de zorgvrager steeds toegang moet hebben tot zijn dossier en dat hij steeds zijn akkoord geeft om aan gegevensdeling te doen.

3. Aandacht voor niet-technologische innovaties

Innovatie definiëren we in de social profit ruimer dan enkel hoogtechnologische en ICT-innovaties. De social profit zit in een golf van beweging. Zorginnovatie, ontschotting, integrale zorg, vermaatschappelijking en persoonsvolgende financiering zijn evoluties waarmee social-profitondernemingen meer en meer aan de slag moeten.

Verso vraagt daarom dat de overheid voldoende **experimenteerruimte** voorziet in een regelluw kader. De proeftuinen binnen Flanders' Care die inzetten op de ouderenzorg zijn daar goede voorbeelden van maar ook in de andere social-profitsectoren moet ruimte zijn om met innovatieve ideeën aan de slag te kunnen zonder op de grenzen van de regelgeving te stoten.

Het opstellen van klinische paden, zorgtrajecten en andere processen vereisen bovendien een wetenschappelijke onderbouw. De onderzoekscentra die hiermee bezig zijn verdienen aandacht en middelen. Maar ook bestaand onderzoek moet gevaloriseerd worden in het veld.

In onze sectoren maken de medewerkers het grootste kapitaal uit. Procesinnovatie en innovatieve arbeidsorganisatie zijn daar even belangrijke innovatievormen. Een patiëntgerichte, multidisciplinaire aanpak zal binnen de zorg- en welzijnssectoren cruciaal zijn om verdere kwaliteitswinsten te boeken. Maar ook hier botst men al snel op de grenzen van de regelgeving, erkennings- en subsidiebesluiten inclusief.

Verso vraagt dat de Vlaamse overheid creatief meedenkt over hoe professionele zorgverleners optimaler kunnen worden ingezet. Ze moet hiertoe ook de ruimte creëren. Verso onderschrijft hierbij de aanbeveling van de zoekconferentie van Flanders' Care die stelt dat zorgverleners op verschillende werkplekken moeten kunnen worden ingezet (thuisverpleging-woonzorgcentrum, logistiek assistent-thuiszorg, ...). Ook de handelingen en taken die ze mogen doen, moeten worden herbekeken in functie van een maximale herinzetbaarheid.

SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP STIMULEREN

In een context van een toenemende en steeds complexere vraag naar sociale en culturele dienstverlening in een kader van forse overheidsbesparingen en krapte op de arbeidsmarkt, moeten social-profitondernemers zich voortdurend meer bewijzen op het vlak van efficiëntie, effectiviteit en goed ondernemerschap.

Sociaal ondernemerschap heeft zijn eigen kenmerken. Het is ondernemerschap waarbij de finaliteit ligt op het creëren van sociale meerwaarde voor individu en maatschappij. Maar de sector draagt de facto ook bij aan de algemene welvaart, economische groei en de werkgelegenheid. Van sociale ondernemers wordt verwacht dat zij innovatief ingesteld zijn en alert reageren op nieuwe noden en risicogroepen en dit in dialoog met de cliënt/gebruiker. Sociale ondernemers stellen de kwaliteit van de dienstverlening voorop en ondernemen op duurzame en maatschappelijk verantwoorde manier. Ze streven daarbij een optimale inzet van organisatieprocessen en financiële middelen na, waar mogelijk in samenwerkingsverbanden. Zij leggen hierover dan ook verantwoording af en zetten zich in voor een maximale transparantie voor alle belanghebbenden. Voor sociale ondernemers is winst echter geen doel op zich en overschotten worden geherinvesteerd in een verbeterde werking. Om het sociaal ondernemerschap te stimuleren, geeft Verso volgende aandachtspunten mee:

22

1. Creëer rechtszekerheid en ruimte voor initiatief

Social-profitorganisaties moeten de nodige kansen en stimulansen krijgen om hun maatschappelijke opdracht op een professionele wijze te kunnen voortzetten als goede sociale ondernemers. Verso pleit daarom voor rechtszekerheid op langere termijn en voldoende bestuursvrijheid voor de organisaties bij het uitvoeren van hun opdrachten. Dit betekent dat de organisaties verantwoordelijkheid nemen in een regelluwe omgeving. Verso vraagt dat de overheid vanuit een coherente visie op een solidaire maatschappij, een **duidelijk kader** creëert waarbij sturing op resultaten en kwaliteit moet centraal staan in plaats van een sturing op procedures. Dit laatste versmacht immers creativiteit en maakt van bestuurders eerder beheerders in plaats van ondernemers.

2. Zorg voor stabiliteit in de financiering

Goed ondernemerschap veronderstelt ook de nodige **stabiliteit in de financiering**. In heel wat welzijnssectoren werden de werkingmiddelen al een aantal jaar niet geïndexeerd. In de socioculturele sector werd en wordt bij veel organisaties sterk in de budgetten gesnoeid. Dit weegt op de resultatenrekening van veel organisaties. Daardoor worden in een aantal organisaties noodzakelijke investeringen uitgesteld maar heeft het soms ook een negatieve impact op het personeel en uiteindelijk ook op de cliënten, leden, deelnemers, gebruikers en vrijwilligers. Organisaties streven steeds meer naar efficiëntie en effectiviteit om kosten te reduceren, onder andere via samenwerking. Maar ook dat heeft zijn grenzen.

Verso vraagt dat de overheid de effecten van deze besparingen op de organisaties opvolgt en de organisaties voldoende langetermijnperspectief biedt. Daarnaast moet de overheid in overleg met de sectoren nagaan hoe deze tekorten in de financiering kunnen goedge maakt worden. Elke nieuwe maatregel die meer bijhorende kosten of minder inkomsten veroorzaakt moet vermeden worden. Als er toch een besparings- of herstructureringsmaatregel moet genomen worden, vraagt Verso dat de overheid de organisaties hiervan tijdig op de hoogte brengt, zodanig dat ze de nodige maatregelen kunnen voorbereiden.

3. **Zorg voor een *level playing field***

In de welzijns- en gezondheidssector zijn, naast de social-profitactoren steeds meer andere actoren actief. Gelet op de sterk toenemende vraag naar sociale dienstverlening lijkt dit een logische evolutie. Het is hierbij echter wel cruciaal dat elke aanbieder de toets van maatschappelijk verantwoorde zorg doorstaat.

Verso vraagt dat elke organisatie die sociale diensten aanbiedt ongeacht de rechtsvorm aan dezelfde criteria en erkenningsnormen moet voldoen. Bij het vaststellen van deze erkenningsnormen moet de overheid bijzondere aandacht besteden aan de uitgangspunten van maatschappelijk verantwoorde zorg. We verwijzen hierbij naar de adviezen van de strategische adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin: het aanbieden van kwaliteitsvolle, sociaal rechtvaardige, performante, relevante en toegankelijke zorg moet het uitgangspunt zijn voor alle aanbieders. Dit moet ervoor zorgen dat de meest kwetsbare personen mee aan boord blijven en dat continuïteit gegarandeerd blijft. De overheid moet vervolgens ook de naleving van de normen controleren en toezicht houden op de dagdagelijkse praktijk van de verschillende spelers. Dit veronderstelt **transparantie** bij alle actoren.

4. **Help effectiviteit en efficiëntie mee bevorderen**

Omgaan met schaarse middelen om daarmee de hoogst mogelijke kwaliteit te leveren tegen een betaalbare prijs vraagt een creatieve en innoverende aanpak. Deze innoverende aanpak situeert zich op alle niveaus van de organisatie en heeft onder meer betrekking op de processen, de organisatiestructuur, het HR-beleid en het leiderschap. Daarnaast dringt samenwerking tussen organisaties zich vanuit efficiëntieoverwegingen meer en meer op. Door het opzetten van goede samenwerkingsvormen kan met evenveel middelen meer bereikt worden. Daarnaast is samenwerking en schaaloptimalisering ook nuttig voor de gebruiker aangezien de waaier van het aanbod op die manier verruimd wordt. Hierbij moeten we erover waken dat de afstand tot de gebruiker niet vergroot of de betrokkenheid van de werknemers er niet onder lijdt. De regelgeving staat in sommige gevallen verregaande samenwerkingsverbanden binnen of over sectoren heen in de weg. Een veilige omgeving om hiermee te experimenteren is aangewezen.

Verso vraagt dat de overheid samenwerking tussen voorzieningen, gericht op de realisatie van een continu en gedifferentieerd aanbod en een maximale efficiëntie, ondersteunt en stimuleert. Ze kan dat doen door een **juridisch kader** te creëren dat enerzijds belemmeringen wegwerkt en anderzijds goede **samenwerkingsverbanden** beloont.

5. Stimuleer het verkennen van andere initiatieven

Vennootschappen met sociaal oogmerk (VSO) en in het bijzonder coöperatieve vennootschappen met sociaal oogmerk, kunnen een interessante organisatievorm zijn voor het opstarten van nieuwe initiatieven of voor het structureren van samenwerkingsverbanden. In de meeste van onze social-profitsectoren is men, gelet op de huidige budgettaire krapte en/of de wachtlijstproblematiek, op zoek naar alternatieve financieringsbronnen. Coöperatieve rechtsvormen laten toe om sneller financiële middelen aan te trekken, zowel via de mobilisatie van het privékapitaal van de leden als via giften of leningen. Daarnaast is het ook een rechtsvorm waarbinnen de inspraak en betrokkenheid van de gebruikers kan gemaximaliseerd worden. De leden zijn immers actief betrokken in de besluitvorming. In het kader van vraagsturing is dit een belangrijke troef. Coöperaties vallen vandaag echter nog uit de boot als het gaat om erkenningen en subsidies.

Verso vraagt dat ook hier onderzocht wordt hoe een **level playing field** kan gecreëerd worden tussen de verschillende soorten aanbieders. Belangrijk is dat enerzijds een beperking of een verbod op dividenduitkeringen opgenomen wordt, anders dreigt de focus op de kwaliteit van de dienstverlening verloren te gaan. Anderzijds zal de coöperatie aan een aantal randvoorwaarden moeten voldoen die de toegankelijkheid, de betaalbaarheid en de kwaliteit van de dienstverlening voor iedereen garandeert.

Verso vraagt ook dat de overheid voldoende middelen blijft investeren in de gezondheid-, welzijns- en socioculturele sectoren. Het mobiliseren van privékapitaal moet immers extra ruimte creëren en mag zeker niet resulteren in een zich terugtrekkende overheid.

9

TIJDIG PERSPECTIEF BIEDEN VOOR EEN VOLGEND VLAAMS INTERSECTORAAL AKKOORD IN DE SOCIAL-PROFITSECTOREN

Het huidige Vlaams intersectoraal akkoord loopt over de periode 2011-2015 en omvat intersectorale en sectorale maatregelen voor koopkracht, kwaliteit en uitbreiding. Het is ondertussen al het vierde akkoord dat voor het geheel van de Vlaamse social-profitsectoren werd afgesloten. Het is daarbij duidelijk dat deze akkoorden een grote maatschappelijke betekenis hebben. In de eerste plaats door de realisatie van fundamentele doelstellingen rond loon- en arbeidsvoorwaarden, zoals de harmonisering van de lonen over de verschillende activiteitssectoren van de social profit en de ondersteuning van de combinatie gezin en arbeid. Maar ook in het breder kader van een kwalitatieve en efficiënte dienstverlening konden heel wat impulsen worden gegeven via een ondersteuning van het management.

Bij de voorbereiding van een regeerprogramma moet de **budgettaire programmatie** voor de periode **2014-2018** rekening houden met het afsluiten van een volgend Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de social-profitsectoren. Dit zal hoe dan ook nodig zijn om een aantal ingezette fundamentele doelstellingen uit de vorige VIA-akkoorden uit te voeren of een geactualiseerde inhoud te geven. Dit zal ook nodig zijn om in te spelen op de ambities en actielijnen voor een warm en zorgzaam Vlaanderen. Uiteraard is het nog voorbarig om nu al het concrete onderhandelingskader of de concrete prioriteiten in te vullen en een afweging te maken van de budgettaire mogelijkheden. De evaluatie van het lopend akkoord kan hierbij richtinggevend zijn, bijvoorbeeld door de afgesproken concretisering van maatregelen die het arbeidsvolume versterken.

25

Verso vraagt dat het perspectief voor een volgend Vlaams intersectoraal akkoord voldoende duidelijk in een volgend Vlaams regeerprogramma wordt opgenomen. Verso is daarbij van oordeel dat daarbij niet kan voorbij gegaan worden aan volgende elementen:

- De noodzaak om een aantal in de vorige VIA's onderschreven maatregelen met een gefaseerde uitvoering zoals de uitbouw van een **tweede pensioenpijler** en de uitwerking van een aangepast functieclassificatiesysteem en loonhuis in een verdere programmatie naar de toekomst vast te leggen.
- De ambitie om de **financiële leefbaarheid** van de dienstverlening van de social-profitondernemingen en de ruimte voor sociaal ondernemerschap te versterken.
- De mogelijke **gevolgen** nagaan van de uitvoering van de zesde fase van de **staats-hervorming** voor de sociale programmatie, in het bijzonder voor sectoren die het eerst onder Vlaamse bevoegdheid zullen vallen.
- Een betere en meer proactieve afstemming rond de **voorbereiding en uitvoering** van het VIA voor de private en publieke initiatiefnemers.

10

SOCIAL-PROFITWERKGEVERS ALS EVENWAARDIGE PARTNER IN HET SOCIAAL OVERLEG: NAAR EEN ECHT STAKEHOLDERSMODEL

Als koepel verenigt Verso de werkgevers uit diverse social-profitsectoren. De Vlaamse regering erkent Verso als interprofessionele gesprekspartner binnen de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen. Door deze erkenning wordt binnen de Raad het volledige werkgeverslandschap vertegenwoordigd.

Verso vervult haar rol als interprofessionele sociale partner op een constructieve wijze binnen de fora waar ze haar rol kon spelen (bijvoorbeeld in het gestructureerde werkgeversoverleg). Partnerschap en overleg zijn hierbij onze leidmotieven. Toch ondervond Verso de afgelopen periode enige terughoudendheid om Verso op een volwaardige en gelijkwaardige wijze te betrekken bij het overleg in Vlaanderen op de plaatsen waar het er toe doet.

Het sociaal-economische landschap van vandaag en morgen is wel degelijk anders dan twintig jaar geleden. Zo is de social profit een belangrijke socio-economische speler, die heel wat ondernemingen vertegenwoordigt en een aanzienlijk deel van de Vlaamse werkgelegenheid voor zich neemt. Haar belang zal de komende jaren enkel nog toenemen, gegeven de maatschappelijke en demografische evoluties. Bovendien zullen er fundamentele discussies plaatsvinden over de invulling van de nieuwe bevoegdheden die in het kader van de zesde staatshervorming naar Vlaanderen komen. Het gaat hier nota bene over bevoegdheden die tot de corebusiness van de social profit behoren. De ondernemingen uit de diverse social-profitsectoren zullen bij uitstek betrokken partij zijn bij de thema's die voorliggen in het toekomstige sociaal-economisch overleg. De inzet is dus groot, aangezien de Vlaamse besluitvorming en het sociaal overleg meer dan ooit bepalend zullen zijn voor de manier waarop we een zorgzaam, duurzaam en warm Vlaanderen verder uitbouwen.

De social-profitondernemingen kiezen resoluut voor een stakeholdersmodel, vertrekkend vanuit de ambitie om de efficiëntie, de slagkracht en de brede gedragenheid van het Vlaams overleg te verhogen. Het spreekt voor zich dat alle representatieve segmenten in de samenleving, waaronder de social profit, een evenwaardige en volwaardige rol moeten spelen op alle besluitvormingsniveaus van het Vlaamse sociale overleg. Daarom vraagt Verso dat:

1. De Vlaamse regering, in overleg met de sociale partners, maximaal faciliteert opdat Verso, als erkende samenstellende organisatie binnen de **Serv**, een **volwaardige rol** kan opnemen in het overleg over sociaal-economische thema's, zoals voorzien in het Serv-decreet. Het is van essentieel belang dat Verso op een gelijkwaardige en volwaardige wijze kan deelnemen aan het sociaal-economische overleg in Vlaanderen en eventuele bi- en tripartite akkoorden mee kan onderhandelen en goedkeuren. Dit is trouwens nu al het geval voor de socialprofitwerkgevers in de sociaal-economische raden van de twee andere gewesten. Vlaanderen kan hier niet achterblijven. Om deze faciliterende rol maximaal te spelen vraagt Verso dat:

- a. De Vlaamse regering en de sociale partners hun overlegrol invullen binnen de krijtlijnen van het Serv-decreet.
 - b. De Vlaamse regering haar overleg met de sociale partners expliciet organiseert via het formele VESOC, waar alle samenstellende partners van de Serv vertegenwoordigd zijn.
 - c. De Vlaamse regering in haar informele overlegcontacten garandeert dat alle samenstellende partners van de Serv vertegenwoordigd zijn.
2. De Vlaamse regering, in overleg met de sociale partners, erop toeziet dat Verso, als erkende samenstellende organisatie binnen de Serv, vertegenwoordigd is in de **diverse interprofessionele overlegstructuren**, stuurgroepen en commissies, waar een expliciete vertegenwoordiging van de sociale partners vertegenwoordigd in de Serv wordt vereist. We denken hierbij aan de VIONA-stuurgroep, de diverse SERR's, RESOC's, de ESF-commissies,
 3. De Vlaamse regering – wanneer de hernieuwde samenstelling van de **Raad van Bestuur van VDAB** aan de orde is – Verso aanstelt als medebestuurder van VDAB. Het is immers de Vlaamse regering die, krachtens het decreet, de leden van de Raad van Bestuur van VDAB aanstelt. In het verleden was het de oude Raad van Bestuur die zichzelf voordroeg als lid van de nieuwe Raad van Bestuur. Dit vasthouden aan bestaande structuren gaat voorbij aan nieuwe maatschappelijke en sociaal-economische realiteiten. Bovendien situeren zich heel wat knelpuntberoepen, opleidingen en bemiddelingstrajecten binnen de social profit. Het lijkt Verso dan ook volkomen logisch dat de representatieve werkgeversorganisatie van de social profit deel uitmaakt van de Raad van Bestuur van VDAB. Hetzelfde geldt voor eventuele nieuwe beheers- en controlestructuren, die in het kader van de zesde staatshervorming binnen het domein werk en sociale economie worden opgezet. De representativiteit van de social-profitwerkgevers in zulke beleidsorganen moet worden gegarandeerd.
 4. De Vlaamse regering alle **relevante maatschappelijke kernactoren**, waaronder de vertegenwoordigers van de gebruikers, de zorgaanbieders en de ziekenfondsen als volwaardige gesprekspartners betreft bij de conceptuittekening en de toekomstige regie van het Vlaamse gezondheids-, welzijns en gezinsbeleid. Hun gedegen terreinkennis is immers noodzakelijk om een gedragen en duurzaam Vlaams zorg- en welzijnsmodel te kunnen uitbouwen.

TOT SLOT

De Vlaamse social-profitwerkgevers hebben eveneens een reeks desiderata ten aanzien van de Europese beleidsverantwoordelijken. Voor een overzicht van de prioritaire Europese aandachtspunten verwijzen we naar het gemeenschappelijk memorandum van Verso, unisoc en Unipso. Voorts willen we verwijzen naar het unisoc-memorandum aan de federale beleidsverantwoordelijken.

Voor meer informatie over sectorale actiepunten verwijzen we naar de ledenfederaties van Verso:

ICURO

OPEN EN SAMEN VOOR KWALITEIT

1. ICURO – KOEPEL VAN VLAAMSE ZIEKENHUIZEN MET PUBLIEKE PARTNERS VZW

Gildenstraat 9-11

1000 Brussel

Tel : 02 286 85 50

Fax : 02 230 66 94

e-mail: secretariaat@icuro.be

www.icuro.be

2. LANDBOND VAN LIBERALE MUTUALITEITEN – NEDERLANDSTALIGE ZIEKENFONDSEN

Livornostraat 25

1050 Brussel

Tel : 02 542 86 00

Fax : 02 542 86 99

www.liberalemutualiteit.be

3. LANDBOND VAN DE ONAFHANKELIJKE ZIEKENFONDSEN

Sint Huibrechtsstraat 19

1150 Brussel

Tel : 02 778 92 11

Fax: 02 778 94 00

e-mail: info@mloz.be

www.mloz.be

4. MEDISCH-SOCIALE SECTOR IN DIALOOG (MID) VZW

Haachtsesteenweg 579 PB40

1031 Brussel

Tel : 02 246 49 49

Fax : 02 246 49 55

e-mail: mid@cm.be

www.mid.be

**Onafhankelijke
Ziekenfondsen**

medisch-sociale sector in dialoog

5. NEUTRALE ZIEKENFONDSEN

Charleroisesteenweg 145
1060 Brussel
Tel : 02 538 83 00
Fax : 02 538 50 18
e-mail: info@lnz.be
www.neutrale-ziekenfondsen.be

6. RODE KRUIS VLAANDEREN

Motstraat 40
2800 Mechelen
Tel : 015 44 33 22
Fax : 015 44 33 11
e-mail: info@rodekruis.be
www.rodekruisvlaanderen.be

7. SOCIALISTISCHE VERENIGING VAN VLAAMSE GEZONDHEIDSVORZIENINGEN VZW (SOVERVLAG)

Sint-Jansstraat 32-38
1000 Brussel
Tel : 02 515 03 17
Fax : 02 515 03 08
www.socmut.be

29

8. SOCIARE VZW - SOCIOCULTURELE WERKGEVERS-FEDERATIE

Galerie Ravenstein 28/3
1000 Brussel
Tel : 02 503 18 11
Fax : 02 514 57 36
e-mail: info@sociare.be
www.sociare.be

9. SOLIDARITEIT VOOR HET GEZIN VZW

Tentoonstellingslaan 76
9000 Gent
Tel : 09 264 18 11
Fax : 09 224 40 58
e-mail: solidariteit@svhg.be
www.svhg.be

10. VERBOND SOCIALE ONDERNEMINGEN (VSO) vzw

Diksmuidelaan 50
2600 Berchem
Tel : 03 366 02 53
Fax : 03 366 11 58
e-mail: post@vso.be
www.vso.be

11. VERENIGING VAN DE DIENSTEN VOOR GEZINSZORG VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP (VVDG) vzw

p/a Koningsstraat 306
1210 Brussel
Tel : 02 227 40 28
Fax : 02 227 40 39
e-mail: info@vvdg.be

CM. Op uw gezondheid.

12. VLAAMSE CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN (VCM)

Haachtsesteenweg 579 PB40
1031 Brussel
Tel : 02 246 41 11
Fax : 02 246 48 21
www.cm.be

13. VLAAMSE FEDERATIE VAN BESCHUTTE WERKPLAATSEN VZW (VLAB)

Goossensvest 34
3300 Tienen
Tel : 016 82 76 40
Fax : 016 82 76 39
e-mail: info@vlab.be
www.vlab.be

14. VLAAMS SECRETARIAAT VAN HET KATHOLIEK ONDERWIJS (VSKO) vzw

Guimardstraat 1
1040 Brussel
Tel : 02 507 06 11
Fax : 02 513 36 45
e-mail: secretariaat@vsko.be
www.vsko.be

Socialistische
Mutualiteiten

15. VLAAMSE SOCIALISTISCHE ZIEKENFONDSEN (NVSM)

St-Jansstraat 32-38
1000 Brussel
Tel : 02 515 05 13
Fax : 02 515 05 08
www.socmut.be

VLAAMS
WELZIJNSVERBOND vzw

16. VLAAMS WELZIJNSVERBOND VZW

Guimardstraat 1
1040 Brussel
Tel : 02 511 44 70
Fax : 02 513 85 14
e-mail: post@vlaamswelzijnsverbond.be
www.vlaamswelzijnsverbond.be

WIT-GELE KRUIS
VAN VLAANDEREN VZW

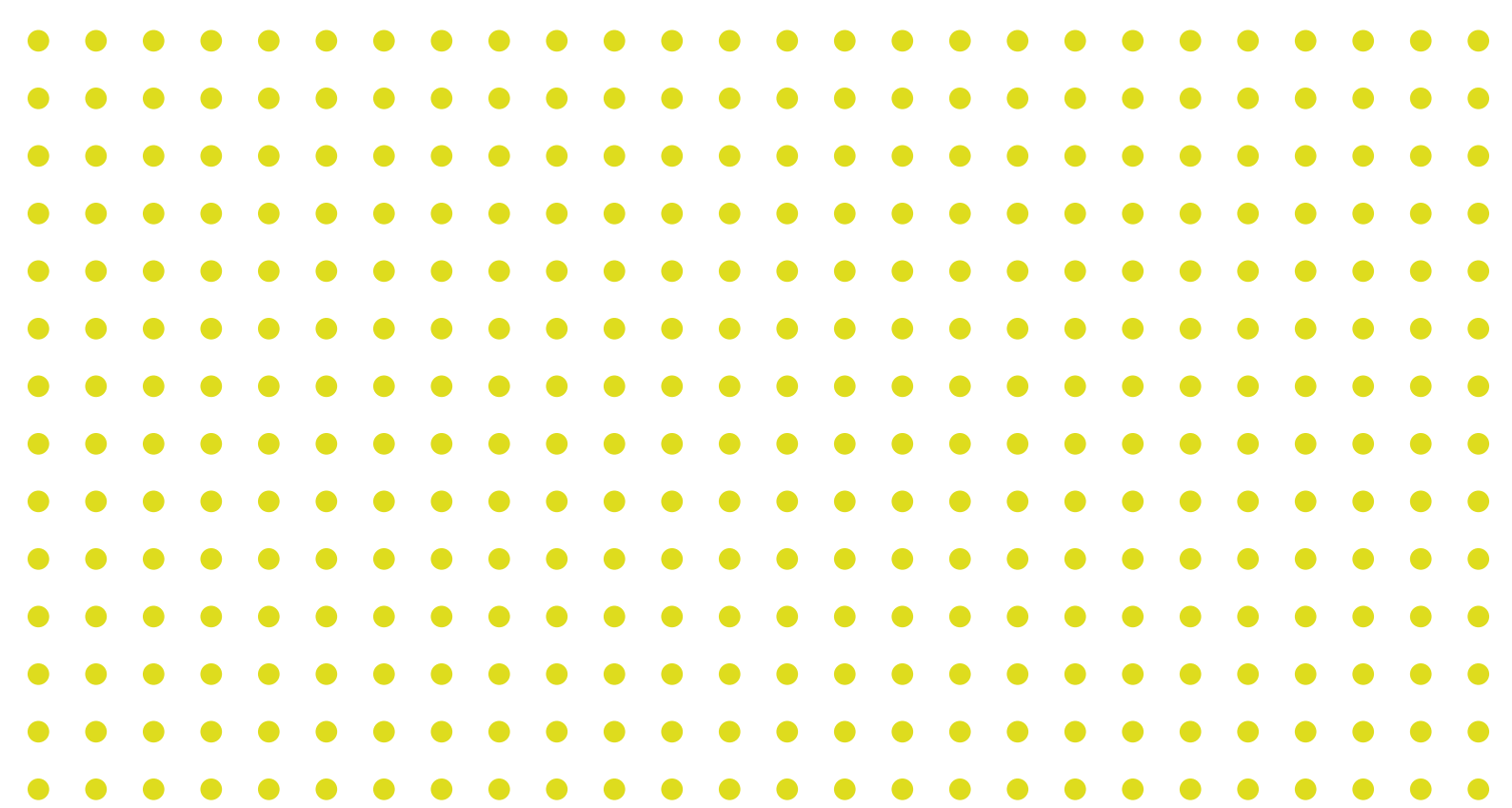
17. WIT-GELE KRUIS VLAANDEREN VZW

Frontispiesstraat 8 bus 1.2
1000 Brussel
Tel : 02 739 35 11
Fax : 02 739 35 99
e-mail: directie@vlaanderen.wgk.be
www.witgelekruis.be

18. ZORGNET VLAANDEREN VZW

Guimardstraat 1
1040 Brussel
Tel : 02 511 80 08
Fax : 02 513 52 69
e-mail: post@zorgnetvlaanderen.be
www.zorgnetvlaanderen.be

Vereniging voor Social Profit Ondernemingen vzw (Verso)

Kolonel Bourgstraat 122/4
1140 Brussel

Tel: 02 739 10 71
Fax: 02 736 75 06

E-mail: info@verso-net.be
Website: www.verso-net.be